N^er 192. ROK 1834. PIĄTEK 22 SIERPNIA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz świąt uroczystych w drukarni St. Gieszkowskiego

Zaliczenie na trzy miesiące wraz z Rozmaitościami Złp. 12. miesięczne Złp. 5.

IMIONA RZYMS IE.
Dziś Symforyna M.

IMIONA SŁAWIANSKIE.
Dziś Radomil.

Gazeta Krakowska.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE
Barometr zredukowany na 0° Reaumiura.

Dzień godz.	Barometr do 0° R red w miarze Paryzkiey	Stopnie ciepła podług Reaumura	Therm. suchy	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi.
7	27" 3"320	+ 16°,8	6°,07	Wschodni słaby	Chmury	
21. 12	2, 896	24, 5	5, 44	Południowy słaby	Pochmurno	
3	2, 879	19, 5	6, 94	Pł. Zachodni słaby	,, ,,	Deszcz
9	2, 470	+15, 8	6, 58	Północny słaby	,, ,,	

Część Polityczna.

Kraków 22 *Sierpnia.* Liczna publiczność zebrała się dziś w kościele OO. Dominikanów w kaplicy N. Panny Maryi, na wielkie żałobne nabożeństwo po ś. p. Franciszku Gąsiorowskim.

Dopiero wczoray z rana znaleziono aż przy Podgórzu, zwłoki czwartego z nieszczęśliwych młodzieńców, którzy dnia 20 b. m. potonęli.

Nowa Restauracyja i Kawiarnia.

Jutro d. 23 b. m. o godzinie 6 wieczór, otwartą zostaje w domu narożnym P. Wichtora przy ulicy grodzkiéy i franciszkańskiéy na pierwszém piętrze, *Nowa Restauracya i Kawiarnia*, zupełnie na wzór kawiarni i restauracyi warszawskich i innych zagranicznych urządzona, — w pokojach nowo i gustownie umeblowanych, — z bilardami na dwóch pokojach, stolikami do gier towarzyskich, tudzież doborem pism czasowych; — gdzie zawsze będzie można dostać śniadania, obiadu i kolacyi z dobrze urządzoney kuchni i za bardzo pomierną cenę, przy naydogodnieyszéy usłudze; tudzież wszelkiego rodzaju napojów, jako to: kawy, herbaty, ponczu, win węgierskich, francuzkich i wszelkich zagranicznych, likierów i t. p. — Założyciel spodziewa się, że Restauracya i Kawiarnia, w nayhardziéy środkowym punkcie miasta przez niego założona, i we wszystko co tylko służy do wygody i przyjemności opatrzona, odpowie życzeniom powszechném i zjedna mu łaskawe względy Prześwietnéy Publiczności.

WIADOMOŚCI Z OSTATNIEY POCZTY.

Paryż 7 *Sierpnia.* Wczoray J. K. Mość pracował z ministrami spraw zagranicznych, handlu i sprawiedliwości. — Donoszą z Tulonu: »Tuteyszy prefekt morski, odebrał z dnia 31 lipca przez telegraf zlecenie, aby fregata *Wiktorya* tudzież bryggi: *Eclips* i *Sylf* były w pogotowiu do wypłynienia w przeciągu 24 godzin przeciw brzegom hiszpańskim. Sądzą że pomienione okręty udadzą się do Korunny. — Również i eskadra przeznaczona do Lewantu gotuje się w drogę, i złożona jest z następujących okrętów liniowych: *Sufren* o 100, — *Duquesne* o 80, — *Nestor* o 74, i *Tryton* podobnież o 74 działach; daléy z trzech fregat, jako to: *Dido* o 60, — *Artemizya* o 54, i *Bellona* 44, — nakoniec z jedney korwetty *Lamproie* o 12 działach. Nakazane jest także natychmiastne uzbrojenie fregaty *Armidy.*

Dnia 8 *Sierpnia.* Ze strony prefektury przedsięwzięte zostały środki oddalenia mnóstwa kobiet, cisnących się do giełdy w celu frymarczenia papierami.

Wczoray odebrał rząd depeszę telegraficzną z Bajonny z dnia 6 i 7 b. m. Żadna

niezawiera dokładnych szczegółów. Wszystkie jednak potwierdzają wiadomość, o odniesionych korzyściach przez Rodiła. Zdaje się, że powstańcy cofnęli się dnia 5 do doliny Bastan. Były tam zamówione znaczne zapasy żywności. Wielki ruch panował na całey granicy. Dopóki kuryerowie Rodila niebędą w stanie przebydź kraju przez powstańców osadzonego, niebędziemy mieć żadnych dokładnych szczegółow o wypadkach wojennych. — Tyle zdaje się bydź rzeczą pewną, że powstańcy z każdym dniem coraz bardziéy zostają naciśnieni, że woysko królowéy ściga ich gwałtownie, i na wielu punktach zmusiło ich, do skupienia się przy granicy francuzkiéy.» —

Dnia 9 *Sierpnia.* Od wczorayszego dnia, niewolny już damom przystęp do giełdy.

Jeden z tuteyszych dzienników, oświadcza z tąd swoje podziwienie, że jeszcze po dziś dzień w Anglii i w Niemczech dzieją się spory o to, czy Francya będzie mogła wdać się w sprawę Hiszpanii, podczas kiedy już we Francyi nikt nawet niemyśli o tém; skoro pewna dostoyna osoba, mimo przeciwnych widoków gabinetu, wszelkiemu mieszaniu się wprost do spraw hiszpańskich, okazała się nieprzychylną, a to tym bardziéy, że według wszelkich wiadomości od granic, sprawa D. Carlosa, wcale żadnego postępu nieuczyniła.

Dnia 10 *Sierpnia.* Dziś zrana J.K. Mość prezydował w radzie ministrów.

Gazeta Francyi utrzymuje, iż dowiedziała się, że wszyscy officerowie będący na urlopach odebrali rozkaz udania się natychmiast do swoich właściwych korpusów; od dwóch dni wozy pocztowe napełnionione są woyskowymi.

Wczoraysze dzienniki ministeryalne zawierają depeszę telegraficzną od granicy hiszpańskiey pod dniem 8 b. m. która donosi: »Rodil na czele 6000 ludzi wszedł do Elizondy.— Don Carlos widząc się zmuszonym do nayspiesznieyszey ucieczki, ustąpił do Leissy. Wychodztwa z kraju, tey chwili zaczynają się w znaczney liczbie. Żona i dzieci jenerała Zumalacarreguy, zgłosiły się w Ainhoa do przeyścia granicy francuzkiey.« — (Tu następują uwagi dziennika Rozpraw, wcale nic nieznaczące.)

Dnia 11 *Sierpnia.* Przedwczoray wieczorem, poseł cesarsko-austryjacki miał posłuchanie u króla; — poczém J. K. Mość prezydował w radzie ministrów.

Z Ameryki północney nadeszła tu wiadomość o zaburzeniach w *Nowym Yorku.* — Szkoda w potłuczonych sprzętach wynosi 20,000 funtów szterlingów. 7 kościołów i 20 prywatnych domów zrabowano. *(Piękny obraz wolności Amerykańskiey.)* *(G. P. S.)*

WIADOMOŚCI Z POPRZEDNICH POCZT.

Odessa 18 *Lipca.* Podług listów Kerczu, przybył tam d. 26 z. m. marszałek Marmont w towarzystwie hr. Woroncowa i Witta. Przypatrywał się on odkopywaniu tamteyszych starożytności, i właśnie podczas jego obecności, wydobyto dwie wazy i kilka innych przedmiotów. Zwiedziwszy potém Tamian przy uyściu rzeki Kuban, popłynął z hr. Woroncowem do Berdiańska nad morzem azowskiém.

Dnia 15 stanęła tu na kotwicy korweta wojenna z Sebastopola.

Listy ze Stambulu donoszą, że Porta nie wydaje już grekom firmanów dozwalających przejazdu przez kanał. *(G. W.)*

Berlin 3 *Sierpnia.* Z wielu stron dochodzą dotkliwe doniesienia o pożarach lasów, które przy teraźnieyszey porze prędko się z lada czego zaymują, a prędzey jeszcze rozszérzają. W niektórych okolicach Litwy paliły się lasy pod Melaukami i Taplakami, a bliżey Królewca pod Lindenau Fuchsberg i Ottenhagen, zkąd dostał się ogień aż do lasów mieyskich Braunsberga w Warmii. Te ostatnie ocalono śpiesznym ratunkiem, ale w niektórych innych dotąd ogień zniszczenie roznosi. Także i tu lasy należące do pruskiey Eylawy, takiey samey uległy klęsce.— W Szlązku górnym spaliło się pod Tarnowicami przeszło 2000 morgów lasu; pożar był tak gwałtownym, że wszelki ratunek stał się niepodobny; zrządzona szkoda przenosi 15,000 talarów. Dnia 9 zapalił się las należący do leśnictwa Leubus poniżey Wrocławia, a ogień szerzył się w kierunku Bernstadt i Oleśnicy; wypaliło się do 4000 morgów różnego gatunku drzewa.

Pewien poseł zawierzytelniony przy wysokiey Porcie, znany już dawniey w polityczném piśmiennictwie, skreślił w pamiętniku stosunki Turcyi względem jey wpływu na obecne położenie wielkich mocarstw europeyskich, a mianowicie względem prowincyi,

tworzących długą liniją graniczną. Pamiętnik ten ma się znaydować w ręku dostoynych osób.

W układach z Prussami tyczących się przystąpienia xięstwa Badeńskiego do związku celnego, zaszły trudności nieprzewidziane, dla których przedmiot ten musiał bydź do dalszego czasu odłożony. Rząd nasz usiłuje przywieśdź do skutku układy handlowe z Danią, na takich samych zasadach, na jakich Austrya do związku celnego przystąpiła.

Nietylko w Niemczech nadreńskich, ale i w kraju pruskim objawia się wielka chęć do wędrówki. Ludzie ubodzy udają się do Ameryki, zamożnieysi i młodzież do Grecyi. *(G. W.)*

Londyn 1 *Sierpnia.* Dziś jako w dzień, w którym bil znoszący niewolnictwo wchodzi w wykonanie, położony będzie kamień węgielny do pomnika mającego się wystawić dla Wiberforsa w Hull.

Podług doniesień z Nowego-Yorku, w mieysce Pana Tancy którego nominacyi senat niepotwierdził, mianowany został sekretarzem izby skarbowey Pan Woodbury. Senat nie przyjął również mianowania Pana Stephenson, któremu także i izba reprezentantów odmówiła zwykłego podziękowania jako dotychczasowemu mówcy swemu, i w mieysce jego wybrała Pana Poindexter na mówcę.

Podług listów z Alexandryi daty 29 czerwca, miano śpiesznie wysłać do Syryi woysko jakie zostawało w niższém Egipcie, do wolnego rozporządzenia, a to dla przytłumienia wznieconego tam buntu. Część flotty już popłynęła, a reszta w krótce tam pośpieszy. Powodem do buntu miało bydź zamierzone przez Ibrahima zaprowadzenie konskrypcyi i rozbrojenie ludu. Buntownicy trzymali się w górzystych okolicach Napluzy, między Akrą a Jerozolimą. Mówiono również, że Emir Beszyr naczelnik Druzów i Maronitów, mogący wystawić 20,000 do boju, poróżnił się z Ibrahimem. Mehemed Ali utracił niedawno czteroletniego syna, jednakże powiększa się rodzina jego.

Odczytany dnia 30 z. m. po raz trzeci w izbie wyższey irlandzki bil zniewalający, zyskał tegoż dnia potwierdzenie królewskie. *(G. W.)*

Haga 31 *Lipca.* Pod dniem 25 podpisał król postanowienie, dozwalające aby rozpuścić do domów wszystkich oficerów, podoficerów i żołnierzy ruchomych, co powszechne sprawiło ukontentowanie.

Król wyjechał dnia onegdayszego do Loo; mówią, że pojedzie do główney kwatery.

Na giełdzie amszterdamskiéy spadły znowu papiery hiszpańskie dość znacznie; miano tam mieć wiadomość, że mowa królowey rejentki, którą zagaiła posiedzenie kortezów, nie zawiéra w sobie nic takiego, coby posiadaczy papierów hiszpańskich pocieszać mogło. W mowie téy ma bydź tak powiedziane: »Będzie przedsięwzięta rewizya, tyle uciążliwych, za granicą zawartych pożyczek.« Z tego samego powodu spadły i w Paryżu papiery hiszpańskie, tam bowiem już przed trzema dniami miano powyższe wiadomości z Madrytu. *(G. W.)*

Hamburg 5 *Sierpnia.* Dotychczasowy poseł rossyjski przy dworze londyńskim, xiąże Lieven, przybył tu z Londynu wraz z żoną i dwoma synami. *(G. W.)*

Konstantynopol 10 *Lipca.* »Powietrze morowe wybuchło tu i w Smyrnie. W tém ostatniém mieście ma bydź łagodnieyszego charakteru, kiedy się tylko na dzielnicach przez Żydów i Turków zamieszkałych ogranicza, ale tutay występuje one w sroższéy postaci, niż kiedykolwiek dawniey; i napastowało także Greków, z pomiędzy których 29 tą zarazą dotkniętych w ciągu 2ch dni 14 umarło. Działalność jego w ulicach Galata i Pera jest istotnie szczególna; każdy przez te ulice idący uważa bacznie na przechodzących i unika wszelkiéy z nimi styczności. Poselstwo angielskie, jako też okręty wojenne, stojące na Bosforze naprzeciwko pałacowi, już poczyniły stósowne przygotowania, końcem zatamowania wszelkich związków z stolicą. Wyspa Samos miała się nareszcie poddać, kiedy Logotheti i arcybiskup wpływ swóy stracili, ponieważ pospólstwo poznało się na ich zabiegach. Roztropny wybor naczelnika tureckiego przez poselstwo angielskie i innych wielkich mocarstw, oraz wyprawienie wielu małych okrętów, zapobiegły rozlewowi krwi. Dowódzca turecki puścił na wolność żonę Logothetego bez okupu i sprawdził powziętą po nim nadzieję, że spokoyność bez okrutnych, naród turecki znamionujących środków, przywrócić potrafi. Anglik jeden, imieniem Lyons, który z Yachtem swoim przez 3 tygodnie tu bawił, usiłował wpłynąć do morza Czarnego, celem udania

się do Trebisonde, ale mocny wiatr północny nie dozwoli mu zapewne w ciągu kilku dni odpłynąć. — Wybuch pomoru w Smyrnie spowodował Sir J. Rowley do udania się z flottą do Vurli. Eskadry francuzkiéy czekają tam co chwila.» (*G. P.*)

Smyrna 6 *Lipca*. List kupiecki z tego miasta wyraża: »Stanowisko flotty angielskiey w przystani pod Vurla tak zostało opisane przez jednego francuzkiego officera inżenierów, przybyłego tu z depeszami. Flotta angielska panuje zupełnie nad miastem Smyrną, jak gdyby stała na kotwicy w oblewających ją wodach; ale przez to stanowisko pod Vurla ma tę korzyść, iż łatwiey znowu na otwarte morze wypłynąć zdoła. Smyrna równie o tyle jest odległą od Skutari, gdzie się znayduje główna kwatera turecka, jak od gór Tauru, przy których stoją przednie straże Ibrahima baszy. Kray pomiędzy morzem Marmora i łańcuchem gór Karamanii, rządzony jest w prawdzie przez ajentów sułtana, lecz zostaje zawsze w sporze między nim a Mehmedem, i w razie zerwania pokoju, dostanie się zapewne temu, kto go z nich pierwszy opanuje, a tym będzie według teraźnieyszych okoliczności, bez wątpienia Ibrahim basza. (!) Jeżliby zamiarem Anglii było zerwać związki między sułtanem i Egiptem, można sobie wystawić, jak nader ważném jest téraźnieysze stanowisko flotty angielskiey, panującey nad Smyrną. W równey odległości od staaowisk tych obydwóch sił zbroynych, tureckich i egipskich, ustawiona i wszelkim poruszeniom będąc obok położona, może działania ich wspierać, lub tymże przeszkadzać; może każdey stronie według upodobania dowozić żywność, potrzeby wojenne, i inną dawać pomoc. Oprócz tego, zagraża ona Dardanellom od morza i lądu. Woyska, któreby na północny brzeg odnogi morskiey pod Smyrną wylądować chciały, mogą w trzech dniach zayść w tył fortyfikacyi, i na słabszą ich stronę uderzyć, gdy tymczasem flotta, może z przodu przeciwko nim działać. I tego także pominąć nie należy, iż flotta turecka, blokująca wyspę Samos, w chwili rozpoczęcia kroków nieprzyjacielskich, może się dostać w moc anglików. (*G. P.*)

Algier 28 *Stycznia*. Dnia 17 odpłynął ztąd szponer duński »Otine Cecilie», z ładunkiem owsa do Marsylii. — Pewien rzymski mineralog odkrył tu po trzechletniém mozolném szukaniu, pokłady minerałów, ale dotąd nie wyjawił mieysc w których się takowe znaydują, rząd bowiem nie chciał na niepewne, wchodzić z nim w żadne stósunki. Zapewnia on że coroczna produkcya kilka milionów uczynić może. — Woysko francuzkie ukończyło już budowę kilku pięknych gościńców i nie przestaje zaymować się dalszém jey prowadzeniem. Przed dwoma laty założono tu za miastem ogród botaniczny, w którym przyjęły się i udają jak naypiękniéy kwiaty wszelkiego rodzaju, indygo, trzcina cukrowa, krzew kawowy i t. p. a nawet *cactus* do żywienia owadów koszenilli. Teraz założono w innéin mieyscu szkółkę wszelkiego rodzaju drzewiny. — Połów korali nie jest tak obfity jak bywał dawniéy, co ztąd pochodzi, że te tylko wybrzeża są bespieczne gdzie się Francuzi znaydują. — Szpitale tak cywilne jak woyskowe, są tu jak naydoskonaléy urządzone; na ich pomieszczenie użyto cztery meczety, co tak mocno rozgniewało prawych mahometanów, iż kilku z nich opuścili Algier. Z 30 meczetów, zostawił im rząd francuzki tylko 5 czy 6 do użytku służby Bożéy, i to naypoślednieysze. Gorączka która corocznie nawiedzała woysko francuzkie, w tym roku znacznie jest łagodnieysza aniżeli dotąd bywała. To dobroczynne zmnieyszenie się gorączki, przypisują kanałom któremi poprzerzynano równinę Metidia dla oszuszenia bagnisk z pomocą rzéki Haradsz. — Ze wszystkich urządzeń, naygorszém jest tuteyszéy policyi. Kradzieże zagęściły się nadzwyczaynie, a częstokroć i zabóystwa się wydarzają. Przypisują to szczupłey zapłacie jaką policyanci pobierają. W Bona, Oran i Arzew dzieje się wszystko prawie tym samym trybem co w Algierze; wszędzie zrzucają domy, meczety i t. p. ażeby zakładać wielkie place i szerokie ulice. (*G. W.*)
